

PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ

Studijsko putovanje u Republiku Finsku

KA UNAPREĐENJU INOVACIONOG EKOSISTEMA

Finska, Helsinki i Espo
10. – 13. april

PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ

Sadržaj

LISTA UČESNIKA SA KONTAKT PODACIMA

INFORMACIJE O UČESNICIMA

O NALED-u

O STARTECH-u

ADRESAR

AGENDA

INFORMACIJE O PRTLJAGU

INFORMACIJE O SASTANCIMA

INFORMACIJE O DRESS CODE-U, COVID-19 RESTRIKCIJAMA, VREMENSKOJ
PROGNOZI, VALUTI

INFORMACIJE O FINSKOJ

LISTA UČESNIKA SA KONTAKT PODACIMA

Redni br.	Ime i prezime	Organizacija/institucija	Mail	Telefon
1	Agatunović Dragan	Ministarstvo finansija	dragan.agatunovic@purs.gov.rs	+381 64 842 2160
2	Badža Stefan	Kabinet predsednice Vlade	stefan.badza@gov.rs	+381 64 817 7484
3	Bjelotomić Nebojša	Inicijativa Digitalna Srbija	nebojsa.bjelotomic@dsi.rs	+381 65 372 0111
4	Đorđević Irena	NALED	i.djordjevic@naled.rs	+381 63 295 135
5	Ignjatović Dalibor	Nacionalna asocijacija autonomnih i električnih vozila	dalibor.ignjatovic@naev.rs	+381 63 130 0240
6	Janjić Nevena	NALED	n.janjić@naled.rs	+381 63 376 406
7	Jovanović Violeta	NALED	v.jovanovic@naled.rs	+381 63 107 5173
8	Kostić Ivana	Health Tech Lab	vanja.kastelano@gmail.com	+381 63 201 874
9	Krivokuća Smiljana	Kabinet predsednice Vlade	smiljana.krivokuca@gov.rs	+381 61 322 9518
10	Mudrinić Marko	Netokracija	mudrinić@netokracija.com	+381 63 237 009
11	Nedović Viktor	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	viktor.nedovic@mpn.gov.rs	+381 64 816 6107
12	Paunović Nenad	Kabinet predsednice Vlade	nenad.paunovic@gov.rs	+381 63 336 335
13	Pavlović Ivana	Nova ekonomija	ivana.pavlovic@big.co.rs	+38165 82 77 354
14	Radak Ivan	NALED	i.radak@naled.rs	+381 63 361 250
15	Radoman Nikola	Ministarstvo zdravlja	nikola.radoman@zdravlje.gov.rs	+381 64 881 1374
16	Stanojević Marko	NALED	m.stanojevic@naled.rs	+381 63 375 291
17	Vasiljević Dušan	NALED	d.vasiljevic@naled.rs	+381 60 130 0018
18	Vujko Dragana	Philip Morris International	Dragana.Vujko@pmi.com	+381 63 102 6336

INFORMACIJE O UČESNICIMA

Agatunović Dragan

Dragan je Koordinator za poresku kontrolu pri Centrali Poreske uprave u Sektoru za kontrolu. Obavlja najsloženije studijsko-analitičke poslove iz delokruga rada Sektora u cilju utvrđivanja i kontrole javnih prihoda; koordinira rad zaposlenih i preuzima aktivnosti iz okvira nadležnosti kontrole u cilju povećanja efikasnosti poslovnih procesa; koordinira radom organizacionih jedinica u Sektoru koji obavljaju analitičke poslove kontrole u cilju blagovremenog izvršavanja poverenih poslova; organizuje i usmerava rad zaposlenih putem izrade neophodnih uputstava i instrukcija za rad. Učestvuje u radu radnih grupa u cilju izmena i dopuna zakonskih i podzakonskih propisa radi unapređenja rada državne uprave. Organizuje procese obrazovanja zaposlenih radnika Poreske uprave i predavač je u oblasti poreza i ostalih javnih prihoda. Takođe vrši prezentacije, seminare i obuke poreskim obveznicima i obavlja komunikaciju sa medijima. Diplomirao na Ekonomskom fakultetu u Kragujevcu. Oženjen, otac dve kćerke.

Badža Stefan

Stefan je savetnik predsednice Vlade, radi na razvoju inovacionog ekosistema, sa fokusom na veštačku inteligenciju. Stefan je inicirao i vodio razvoj Vladine Strategije veštačke inteligencije i njeno sprovođenje. Njegov razvoj implementacije doneo je osnivanje Instituta za veštačku inteligenciju, sedam novih master kurseva, uvođenje veštačke inteligencije u škole, uspostavljanje Nacionalne AI superračunarske platforme. Radio je na uvođenju programiranja u osnovne škole i specijalizovanim IT odeljenjima u srednjim školama, osnivanju Naučno-tehnoloških parkova u Nišu i Novom Sadu.

Bjelotomić Nebojša

Nebojša je na poziciji generalnog direktora inicijative „Digitalna Srbija“. Diplomirao je kao stipendista Bostonskog univerziteta u oblasti biomedicinskog inženjeringa. Karijeru je započeo u Sjedinjenim Američkim Državama radeći u startapu, a nakon povratka u Srbiju bio je angažovan u IBM, zatim i u Fujitsu Siemensu gde je došao do pozicije sa koje je vodio poslovanje u celom regionu. Paralelno je nastavio svoje usavršavanje magistraturom u oblasti menadžmenta i marketinga i postao direktor kompanije "Printec" koja se bavi razvojem rešenja za automatizaciju finansijskih transakcija. Pet godina je bio na poziciji direktora kompanije „Saga“.

Đorđević Irena

Irena je doktorantkinja političkih nauka, angažovana kao menadžerka za regulatornu reformu NALED-u, pri Odeljenju za konkurentnost i investicije. Osim analitičkih poslova prikupljanja i obrade podataka (desk istraživanja, intervjui, fokus grupe, interne radionice), izrade prikaza praktičnih politika i studija sa upotrebom različitih metoda analize (komparativna analiza, simulacije troškova, analiza efekata, metoda standardnog troška), Irena koordinira projektne aktivnosti NALED-a uz podršku međunarodnih i bilateralnih donatora (EU, GIZ, USAID). Autor je analize Poreskog i neporeskog opterećenja početnika u poslovanju i Organizacionog modela za Komisiju za kontrolu državne pomoći, i učestvovala je u izradi nekoliko prikaza praktičnih politika u oblasti oporezivanja, sive ekonomije, bezgotovinskog plaćanja, položaja mladih u riziku itd. Osnovne studije novinarstva završila na Fakultetu političkih nauka u Beogradu kao student

generacije, a nakon toga i multidisciplinarnu master studiju Terorizma, organizovanog kriminala i bezbednosti na Univerzitetu u Beogradu. Govori engleski i italijanski.

Ignjatović Dalibor

Dalibor od 2021. godine radi u NAAEV-u (Nacionalna asocijacija autonomnih i električnih vozila) na tehnološkim projektima koji se odnose na uvođenje autonomnih, povezanih i električnih vozila u Srbiji. Dalibor je rođen 9. maja 1982. godine u Montreu (Francuska). Pohađao je Inženjersku školu ESIGELEC u Ruanu (Francuska) 2004. godine. Diplomirao (master) 2007. godine na Odseku za elektrotehniku i energetski transport. Dalibor ima više od 15 godina profesionalnog iskustva u tehničkim, prodajnim i upravljačkim funkcijama. Od 2004. godine radi u kompanijama kao što su Zodiac Aerospace, Legrand, Yazaki i nedavno Acome. Poslednjih osam godina je radio u inovativnim i kreativnim okruženjima za automobilsku industriju kablova. Napisao je razne publikacije o temama kao što je elektrifikacija/konverzija vozila (e-retrofit).

Janjić Nevena

Nevena od juna 2021. godine radi na poziciji Saradnice za regulatornu reformu pri Odeljenju za konkurentnost i investicije. Diplomirala na Fakultetu političkih nauka, Univerziteta u Beogradu, na smeru Politikologija. Svoje prvo radno iskustvo stekla je u opštini Čukarica, na poziciji praktikantkinje u odeljenju za imovinsko-pravne i stambene poslove. Dve i po godine provela je u organizaciji civilnog društva Crta (Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost). Na poziciji projektne asistentkinje radila je na inicijativi Otvoreni parlament u cilju povećanja transparentnosti, odgovornosti i participativnosti Narodne skupštine Republike Srbije. Alumnistkinja je Crtine Akademije demokratije i OEBS-ove Akademije dijaloga za mlade žene. Bila je kratkoročni posmatrač na hrvatskim predsedničkim izborima, izborima za odbornike Skupštine grada Beograda i izborima za narodne poslanike.

Jovanović Violeta

Violeta je na poziciji izvršnog direktora NALED-a. Od 1998. gradi ekspertizu u oblasti lokalnog razvoja kao stručnjak i tim lider na USAID-ovim programima u Srbiji i regionu, kroz osmišljavanje, zagovaranje i realizaciju razvojnih projekata u vrednosti od preko 10 miliona dolara. Po zvanju je diplomirani filolog a dodatno obrazovanje u domenu ekonomije i projektnog menadžmenta stiče na specijalizovanim obukama i studijskim programima u SAD i Evropi. Angažovana je kao motivacioni govornik i moderator na stručnim skupovima na temu ženskog preduzetništva i liderstva u zemlji i inostranstvu. Posедуje međunarodno iskustvo kao konsultant u oblasti standardizacije i zaštite intelektualne svojine. Član je Regionalnog saveta kao krovnog tela Mreže za povoljno poslovno okruženje koja okuplja državne institucije i sektorske organizacije iz Srbije, Hrvatske, BiH, Makedonije i Crne Gore na institucionalizaciji mehanizama za saradnju i jačanje konkurentnosti regiona. Aktivno doprinosi očuvanju kulturnog nasleđa Srbije i ekonomskom osnaživanju žena kroz ulogu osnivača i predsednika Etno mreže.

Kostić Ivana

Ivana je suosnivač Health Tech Lab-a / Laboratorije zdravstvenih tehnologija. HTL je nastao nakon organizovanja Prvog MIT medicinskog hakatona u Beogradu, u saradnji sa MIT hacking medicine. Takođe, saradnica je za transfer tehnologije u Fondu za inovacionu delatnost i

alumnista MASHAV-a. Doktorirala je na MIT Portugal programu / Bioinženjerski sistemi u saradnji sa portugalskom laboratorijom – Biomaterials & Stem Cell-based Therapeutics Lab – i –Karp Lab-om na MIT-u zajedno sa Brigham and Women's i Boston Children's Hospital. Ovi zajednički napori su usmereni na razvoj minimalno invazivnih i efikasnih terapija za ishemične organe. Saradnja je još uvek u toku. Njeno početno zanimanje za ovu oblast započelo je tokom studija fiziologije na Univerzitetu u Beogradu i dodatno obogaćeno praktičnim znanjem stečenim kroz praksu IAESTE u Brazilu i Prvu BSRT letnju školu za regenerativnu medicinu u Berlinu.

Krivokuća Smiljana

Smiljana je savetnica u Kabinetu predsednice Vlade. Strastveno se bavi unapređenjem poslovnog okruženja i svrstavanjem Srbije među najpoželjnije zemlje za život i poslovanje. Aktivno je bila uključena u značajan broj projekata posvećenih podršci razvoju industrije zasnovane na znanju u Srbiji. U poslednje vreme ulaže velike napore da omogući uvođenje novih tehnologija, dovede strane kompanije i njihove istraživačko-razvojne aktivnosti u Srbiju, posebno u oblasti biotehnologije.

Mudrinić Marko

Marko je suosnivač i generalni direktor Netokracije - vodeće balkanske digitalne medijske kompanije za startapove, digitalnu ekonomiju i sve što je IKT. Uvek u potrazi za zanimljivim pričama i mogućnostima za povećanje publike, kao i za razvoj novih tokova prihoda u medijima. Radi sa vodećim globalnim i regionalnim brendovima i IT kompanijama na razvoju uspešnih strategija sadržaja za privlačenje novih poslova i sticanje novih tehnoloških talenata. Producent je i voditelj Office Talks Podcasta - vodećeg nedelnog podkasta u Srbiji u kome se diskutuje o svemu što se tiče poslovne tehnologije.

Nedović Viktor

Viktor je redovni profesor Univerziteta u Beogradu, Departman za prehrambenu tehnologiju i biohemiju na Poljoprivrednom fakultetu. Obavljao je dužnost državnog sekretara i pomoćnika ministra za međunarodnu saradnju i evropske integracije u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije više od deset godina. Član je mnogih komiteta, tela i stručnih ad hoc grupa u Evropskoj komisiji koji su odgovorni za kreiranje i sprovođenje politika EU u oblasti nauke, istraživanja i inovacija, kao što su Komitet Evropskog istraživačkog prostora, ERAC, Odbor guvernera Join Research Center, JRC BofG, COST Naučni komitet. Koordinator je Prioritetne oblasti 7 (PA7), Društva znanja, Strategije EU za Dunavski region (EUSDR) koja se odnosi na regionalnu saradnju u istraživanju, visokom obrazovanju i IKT. U okviru pristupanja Srbije Evropskoj uniji predsedavao je pregovaračkom grupom za poglavlje 25, „Nauka i istraživanje“. Koordinirao je proces izrade i pripreme Strategije pametne specijalizacije Republike Srbije (4S) i predsedavao je međuresornom radnom grupom za 4S. Takođe je doprineo i bio koautor „Strategije naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije, 2010-2015, Fokus i partnerstvo“, i „Strategije naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije 2016-2020., Istraživanje za inovacije“. Njegove oblasti istraživanja pripadaju biotehnologiji, nauci i tehnologiji hrane i biohemijskom inženjerstvu. Kao autor i koautor objavio je preko 400 članaka, više od 100 radova u SCI časopisima i više od 30 poglavlja u knjigama.

Paunović Nenad

Nenad od 2017. godine radi kao Direktor tima za IT i preduzetnistvo u Kabinetu predsednice Vlade Republike Srbije, gde se bavi pitanjima razvoja digitalne ekonomije i digitalizacije obrazovanja u Srbiji. Od 2012. godine je bio suosnivač i jedno vreme predsednik Upravnog odbora Serbian Venture Network-a, koji organizuje veliku međunarodnu konferenciju Belgrade Venture Forum. Od 2005. do 2017. godine je bio osnivač i direktor kompanije za strateški konsalting EDGE, i ekskluzivni partner za Jugoistočnu Evropu američke kompanije Value Innovations. Od 2005. do 2013. godine je i više puta učestvovao u organizaciji godišnjih konferencija Belgrade Design Week. Povremeno radi kao mentor startapima na programima Sevena, Founder Instituta, InCentra, Impact Huba i drugim, i podržava sportsko udruženje Maturanti maratonci. Završio je menadžment na Fakultetu organizacionih nauka na Beogradskom univerzitetu, kao i Executive MBA na Cotrugli Business School, gde je jedno vreme bio i predsednik Upravnog odbora Alumni kluba.

Pavlović Ivana

Ivana je urednica beogradskog ekonomskog portala Novaekonomija.rs i ekonomski novinar. Diplomirala na Fakultetu političkih nauka u Beogradu, odsek za novinarstvo i komunikologija. Stekla je i zvanje MA na odseku ekonomsku analiza i politika, na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Poslednjih godina studentima drži obuke iz ekonomskog novinarstva, a kompanijama iz odnosa sa medijima. Ima iskustva u političkim komunikacijama, vođenju tima za komunikacije i organizovanju kampanja. Provela je dve godine u poznatom srpskom NVO Centru za istraživanje, transparentnost i odgovornost (CRTA), gde je zauzimala mesto novinarke urednice na fektčeking portalu Istinomer. Bila je veb urednik na Euractiv.rs, franšizi briselskog Euractiv.com. Takođe je radila kao novinarka u beogradskom poslovnom nedeljniku Ekonom: east, bila je saradnik u VIP News (bilten na engleskom jeziku, namenjen diplomatama, novinarima, humanitarni radnici i privrednici).

Radak Ivan

Ivan je u tim NALED-a ušao u maju 2012. kao savetnik za medije kako bi dotadašnjim iskustvom u novinarstvu doprineo jačanju medijske zastupljenosti organizacije. Zadužen je za odnose sa novinarima, pripremu saopštenja, mesečnog biltena, žurnala Sinergija, nastupe u medijima ispred NALED-a i druge aktivnosti u cilju promocije alijanse. Novinarstvom je počeo da se bavi 2003. kao novinar u ekonomskoj rubrici dnevnog lista Danas. U junu 2009. unapređen je u urednika ekonomske rubrike. Nedugo potom usledio je angažman u nedeljniku NIN gde je takođe bio urednik ekonomske rubrike. Iz NIN-a prelazi na mesto urednika ekonomije u najtiražnijem dnevnom listu u zemlji – Blic, gde je radio do dolaska u NALED. Znanje je usavršavao na kursovima Rojtersa i Evropskog centra za novinare iz Brisela. Dobitnik je nagrade za najboljeg mladog ekonomskog novinara u Srbiji za 2008. godinu (Narodna banka Srbije). Takođe, dobitnik je Evropske nagrade za mlade novinare za 2010. (European Young Journalist Award 2010) koju dodeljuje Generalni direktorat za proširenje u Evropskoj komisiji.

Radoman Nikola

Nikola je od marta 2017. zaposlen na projektu Svetske banke u Ministarstvu zdravlja kao konsultant, na projektima koji se odnose na eZdravlje. Takođe je Koordinator Ministarstva zdravlja

za Integrisani zdravstveni informacioni sistem (IZIS). Diplomirao na Fakultetu za poslovne studije - međunarodno poslovanje na Megatrend univerzitetu. Master studije nastavio je na Fakultetu organizacionih nauka, smer Upravljanje projektima. Završio je i BBC /London/ kurs Menadžmenta. U Radioteleviziji Srbije – TV Beograd je bio u stalnom radnom odnosu od 2004.-2013. Avgusta 2013. prihvatio je poziv Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje/Sektor za lekove farmakoekonomiju i raspoređen je na poslove Pomoćnika načelnika za informisanje iz oblasti lekova. Radio je na Listi lekova koji se propisuju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja. Tečno govori engleski jezik, oženjen, otac dvoje dece.

Stanojević Marko

Marko je dvadesetjednogodišnje profesionalno iskustvo stekao radom u privatnom sektoru i na međunarodnim projektima. Prva radna iskustva stiče na poslovima komercijaliste u kompaniji koja se bavila izvozom jagodičastog voća, gde je ubrzo napredovao na poziciju menadžera sektora. Od početka 2003. godine radio je na USAID-ovom programu SLGRP na poziciji logističara programa gde stiče potrebna iskustva rada u administraciji, sa posebnim osvrtom na organizaciju velikog broja seminara, radionica, konferencija i drugih događaja. Od 2006. godine unapređuje stečena iskustva radom u administraciji na poziciji menadžera kancelarije USAID-ovog programa MEGA kroz vođenje tima i organizaciju funkcionisanja kancelarije. Od januara 2011. godine počinje da radi u NALED-u na poziciji direktora operative (Domaćin NALED-a) sa osnovnim ciljem i zadatkom da izvrši reorganizaciju iz oblasti finansijskog poslovanja, administracije i HR-a. Ubrzo prelazi na poziciju direktora finansija i administracije gde pored vođenja tima od 7 ljudi ima vrlo značajnu ulogu u menadžmentu organizacije. Zadužen je za upravljanje finansijama organizacije, organizaciju događaja i aktivnosti NALED-a. Završio je ekonomsku školu u Beogradu, i trenutno privodi kraju studije na Sportskoj akademiji u Beogradu.

Vasiljević Dušan

Dušan se od 2001. godine bavi regulatornim reformama u oblasti javne uprave i ekonomskog razvoja. Učestvovao je u koncipiranju i realizaciji NALED-ove Sive knjige, kampanje Pitajte kada, Regulatornog indeksa Srbije i programa Certifikacija opština i gradova po meri privrede u jugoistočnoj Evropi. Neke od reformi na kojima je imao jednu od vodećih uloga vezane su za upis u katastar nepokretnosti, izdavanje građevinskih dozvola, ukidanje parafiskalnih nameta, radno zakonodavstvo, oporezivanje imovine, naknade za korišćenje i uređivanje zemljišta, decentralizaciju i jačanje ovlašćenja i kapaciteta lokalne samouprave. Od 2018. do početka 2019. bio je viši stručnjak za poslovnu regulativu Projekta investiciona klima Srbije IFC-a, dela Grupacije Svetske banke. Pre toga je bio direktor za regulatorne reforme u privredi i ekonomsko upravljanje na USAID Projektu za bolje uslove poslovanja (USAID BEP), pa zamenik direktora tog Projekta. Od 2002. do 2010. vodio je timove za regulatorne reforme u USAID projektima koji su se bavili decentralizacijom i lokalnim ekonomskim razvojem. Od 2001. bio je direktor projekta u Centru za javnu upravu i lokalnu samoupravu (PALGO). Ima zvanje doktora ekonomskih nauka, magistrirao je na lokalnom ekonomskom razvoju, a diplomirao na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu. Bio je Visiting Fellow Lincoln Institute of Land Policy iz Bostona, SAD i asistent na Fakultetu političkih nauka.

PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ

Vujko Dragana

Dragana radi za Philip Morris Services u Srbiji od 2012. godine, fokusirana je na odnose sa Vladom i spoljne poslove kao viši menadžer, te je trenutno zadužena za srpsko tržište. Pored rada na regulatornom okviru i nizu inovativnih aktivnosti u kompaniji koja vodi transformaciju duvanske industrije, bila je aktivna i u borbi protiv nedozvoljene trgovine u zemlji, uključujući unapređenje inspekcijskog nadzora i koordinaciju organa za sprovođenje. Diplomirala je na Fakultetu za međunarodni menadžment u Beogradu i završila niz različitih specijalizovanih obrazovnih programa iz oblasti međunarodne trgovine, međunarodnih odnosa, procesa evropskih integracija, zastupanja i drugih srodnih oblasti u Srbiji i inostranstvu. Svoju karijeru započela je u Ministarstvu za ekonomske odnose sa inostranstvom i Ministarstvu privrede – Sektor za strana ulaganja, radeći na privlačenju potencijalnih investitora za uspostavljanje poslovanja u Srbiji, a kasnije i na programu post-care za najveće strane investitore i njihove probleme sa javnim institucijama. Radila je za U. S. Steel Serbia u ulozi Direktorke za vladine poslove pet godina vodeći niz projekata u različitim oblastima u vezi sa javnom upravom - životnom sredinom, regulativom rada, izdavanjem dozvola. Takođe je bila uključena u uspostavljanje briselske kancelarije USS-a zadužene za poslove EU.

O NALED-u

Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj (NALED) je osnovana 2006. godine u okviru USAID Projekta za podsticanje ekonomskog razvoja opština, kao deo vizije direktora projekta i stručnjaka za lokalni ekonomski razvoj i reformu javne uprave Stivena Rozenberga. Pokrovitelji i potpisnici Deklaracije o osnivanju NALED-a bili su predsednik Republike Srbije i ambasador Sjedinjenih Američkih Država.

NALED je prva i jedina privatno-javna asocijacija u našoj zemlji čija je misija da uskladi stavove sva tri sektora društva - privatnog, javnog i civilnog i zastupa njihove interese kako bi se efikasnije došlo do najboljih i sveobuhvatnih rešenja za podsticanje ekonomskog razvoja kroz reforme u cilju unapređenja privrednog okruženja. NALED povezuje sve delove društva u prepoznavanju zajedničkih problema i prepreka ekonomskom razvoju, predlaganju praktičnih rešenja i pružanju podrške državi u sprovođenju reformi. Raznovrsno članstvo osigurava objektivnost NALED-a u zagovaranju politika zasnovanih na istraživanjima i analizama.

NALED utiče na promene tako što:

Posreduje i omogućava stručni dijalog između ključnih aktera u društvu, stvara prostor za otvorenu debatu i usaglašavanje stavova predstavnika državnih institucija, lokalnih samouprava, privrede i građanskog društva radi nalaženja primenljivih i održivih rešenja. Glavna uloga Izvršne kancelarije je posredovanje u javno-privatnom dijalogu i uobličavanje konkretnih predloga za bolje uslove poslovanja.

Pruža podršku Vladi pri dizajniranju i sprovođenju javnih politika

NALED podržava institucije u kreiranju programa reformi, pisanju predloga zakona i podzakonskih akata, pripremi amandmana, izradi softvera i organizaciji obuka i treninga za efikasniju javnu upravu. Do 2019. godine NALED je učestvovao u više od 50 stručnih i radnih grupa Vlade Srbije. NALED-u je povereno i koordiniranje radnim grupama Vlade za izradu i sprovođenje strategija za suzbijanje sive ekonomije, unapređenje pozicije Srbije na Doing Business listi i razvoj elektronske uprave gde posreduje u dijalogu između više ministarstava i nadležnih institucija u cilju usaglašavanja stavova. Cilj NALED-a je da u saradnji sa institucijama izgradi održiv sistem javne uprave koji će moći da kontinuirano pruža kvalitetne usluge građanima i privredi.

Prati sprovođenje javnih politika za unapređenje poslovnog okruženja

Monitoring funkcija zasniva se na komparativnim analizama najboljih praksi, istraživanjima, prikupljanju originalnih podataka, i konsultacijama sa članovima i drugim stranama na koje će reforme uticati. NALED je razvio čitav set originalnih alata i metodologija za analizu performansi i monitoring rada javne uprave, kao što su Certifikacija opština i gradova po meri privrede u jugoistočnoj Evropi, Regulatorni indeks Srbije, Kalkulator lokalnih такси i naknada, Barometar propisa, Kvartalni izveštaj o statusu regulatorne reforme.

Pored ove tri ključne funkcije, NALED takođe prepoznaje važne teme i postavlja na dnevni red, čini ih aktuelnim i otvara diskusije o njima. Neke od tema koje je NALED do sada uspešno pokrenuo su: elektronske građevinske dozvole, reforma katastra, parafiskalni nameti, siva ekonomija, elektronska prijava sezonskih radnika. NALED radi i na promovisanju i legitimizaciji novih ideja i načina rada u široj javnosti kroz kampanje i medijske objave.

PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ

NALED

O STARTECH-u

StarTech je trogodišnji projekat za podršku inovacijama i digitalnoj transformaciji privrede u Srbiji koji sprovodi NALED, a finansira kompanija Filip Moris u Srbiji. Cilj projekta je ubrzanje rasta srpskih kompanija i transformacija tradicionalne ekonomije u digitalnu kroz pružanje podrške u vidu bespovratnih finansijskih sredstava i ekspertize, unapređenje uslova za inovativno preduzetništvo i promociju domaćih inovativnih biznisa.

StarTech je i najveći razvojni projekat u Srbiji koji u celosti finansira jedna privatna kompanija. Projekat StarTech realizuje se u saradnji sa Vladom Srbije, u skladu sa smernicama Savetodavnog odbora koji čine predstavnici kompanije Filip Moris u Srbiji, NALED-a, kabineta predsednice Vlade, Ministarstva finansija, Republičkog sekretarijata za javne politike i Inicijative "Digitalna Srbija". Projekat se sastoji iz tri komponente: direktna finansijska i ekspertska podrška privatnim kompanijama, reforme za bolje uslove inovativnog poslovanja i promocija inovacija, inovatora i Srbije kao investicione destinacije.

Direktna finansijska i ekspertska podrška privatnim kompanijama

Domaća mala i srednja preduzeća mogu da konkurišu samostalno ili u saradnji sa fakultetima i istraživačkim centrima za dodelu bespovratnih finansijskih sredstava u iznosu od 15.000 do 100.000 dolara za ulaganje u digitalnu transformaciju svog biznisa, istraživanje i uvođenje inovativnih proizvoda i usluga. Planirana su tri javna poziva i dodela okvirno 100 grantova, kao i vaučera za 1.000 sati ekspertske podrške za u oblasti poslovnog planiranja, marketinga i dizajna, pravne usluge, savetovanje u oblasti intelektualne svojine, sertifikacija i dr.

Reforme za bolje uslove inovativnog poslovanja

Projekat podstiče dijalog i koordinaciju inicijativa javnog i privatnog sektora radi unapređenja inovacionog ekosistema kroz Laboratoriju inovativnih javnih politika koja je formirana u okviru NALED-a. Laboratorija će pružiti analitičku osnovu za planiranje reformi i stvaranje uslova za ubrzani razvoj privrede i očuvanje kreativnog potencijala u zemlji.

Promocija inovacija, inovatora i Srbije kao investicione destinacije

Pružanje šire podrške reformama poslovnog okruženja, kao i promocija domaćih inovativnih biznisa i Srbije kao investicione destinacije ima za cilj da ohrabri mala i srednja preduzeća da pokrenu proces digitalne transformacije i pređu na proizvodnju visoke dodatne vrednosti, i podstakne dodatna ulaganja i edukaciju privrednih društava i javnosti o značaju ovih oblasti. Najuspešniji korisnici StarTech programa dobiće priliku da predstave svoje ideje i projekte na investicionim konferencijama u Evropi i svetu.

PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ

ORGANIZATOR PUTOVANJA:

NALED

Makedonska 30/7, 11000 Beograd, Srbija,
P: + 381 11 3373 063, E: naled@naled.rs

- Marko Stanojević + 381 63 375 291; m.stanojevic@naled.rs
- Irena Đorđević + 381 63 295 135; i.djordjevic@naled.rs
- Nevena Janjić +381 63 376 406; n.janjić@naled.rs

ADRESAR

Ambasada Republike Srbije u Republici Finskoj

Kulosaarentie 36 00570, Helsinki

Telefon: + 3589 / 684-74-66, 684-85-22
Faks: + 3589 / 684-87-83
E-mail: office@serbianembassy.fi
Veb sajt: <http://www.helsinki.mfa.gov.rs>

ZDRAVSTVENO OSIGURANJE:

Vienna Insurance Group

Help centar: +381 11 222 1 600.

VAŽNO: Ukoliko neko ima potrebu za medicinskom intervencijom potrebno je prvo obavestiti osiguravajucu kuću koja zakazuje pregled u najbližoj medicinskoj ustanovi sa kojom ima potpisan ugovor.

HOTEL U FINSKOJ:

Hotel Scandic Grand Marina

Close to Helsinki city centre, the hotel is located by the sea in the idyllic Katajanokka district next to the SkyWheel Helsinki, Allas Sea Pool, Uspenski Cathedral and the Market Square. The hotel is in a prime location perfect for visiting the city's sights, going shopping, or enjoying the city's restaurants and nightlife. From the nearby Market Square you can take trips to the archipelago surrounding the city and the Suomenlinna fortress.

Katajanokanlaituri 7, 00160 Helsinki
P: +358 9 16661

LOKACIJE:

Business Finland

Helsinki, Team Finland House, Porkkalankatu 1

Finnish Industry Investment Ltd (Tesi)

Helsinki, Team Finland House, Porkkalankatu 1

The Finnish Innovation Fund (SITRA)

Helsinki, SITRA, Itämerenkatu 11-13

PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ

Demola Global

Helsinki, Maria 01 campus, Urban space, Lapinlahdenkatu 16

Jätkäsaari Mobility Lab and Aalto Startup Center/Urban Tech Helsinki incubator

Helsinki, Maria 01 campus, Urban space, Lapinlahdenkatu 16, building 3, second floor

Finnish Business Angel Network (FIBAN)

Helsinki, Maria 01 campus, Lapinlahdenkatu 16

NewCo Helsinki, Health Incubator Helsinki, Terkko and Forum Virium

Helsinki, Terkko Health Hub, Haartmaninkatu 4 building 14, 1st floor

The Ministry of Economic Affairs and Employment – Innovation and Skills and The Ministry for Foreign Affairs

Helsinki, Ministry of Justice, Eteläesplanadi 10, room Julkisuus

The Ministry of Transport and Communications and Intelligent Transportation Society of Finland (ITS Finland)

Helsinki, House of the Estates, Snellmaninkatu 9-11

Social and Health Data Permit Authority (Findata) and Finnish Institute for Health and Welfare (THL)

Helsinki, Findata, Mannerheimintie 166

Rovio

Espoo, Rovio, Keilaranta 7

Maria 01 campus

Helsinki, Maria 01 campus, Lapinlahdenkatu 16

Aalto University

Espoo, Aalto University, Otakaari 5A, Building A Grid

AGENDA

April 10th: Sunday

Belgrade – Helsinki

- 04.00 **Gathering at the Nikola Tesla Airport**
14.00 [Hotel Scandic Grand Marina](#)
Check in
15.00 – 17.30 **City tour**
18.00 – 19.00 [Niska Helsinki Restaurant](#)
Dinner
20.00 [Embassy of the Republic of Serbia in the Republic of Finland](#)

April 11th: Monday

Helsinki – Espoo – Helsinki

- 07.00 – 08.00 **Hotel Scandic Grand Marina**
Breakfast
09.00 – 10.30 [Business Finland](#)
10.30 – 11.30 [Finnish Industry Investment Ltd \(Tesi\)](#)
12.00 – 13.00 [The Finnish Innovation Fund \(SITRA\)](#)
13:00 – 13:45 [Food & Co, Ruoholahti Restaurant](#)
Lunch
14.00 – 15.30 [Demola Global](#)
16.00 – 17.00 [Jätkäsaari Mobility Lab and Aalto Startup Center/Urban Tech Helsinki incubator](#)
19.00 – 20.00 **Hotel Scandic Grand Marina**
Dinner

April 12th: Tuesday

Helsinki – Espoo – Helsinki

- 06.30 – 07.30 **Hotel Scandic Grand Marina**
Breakfast
08.30 – 09.30 [Finnish Business Angel Network \(FIBAN\)](#)
10.00 – 11.30 [NewCo Helsinki, Health Incubator Helsinki, Terkko and Forum Virium](#)
12.00 – 13.00 [The Ministry of Economic Affairs and Employment – Innovation and Skills](#)
13.30 – 14.30 [The Ministry of Transport and Communications and Intelligent Transportation Society of Finland \(ITS Finland\)](#)
14.00 – 15.00 [Social and Health Data Permit Authority \(Findata\) and Finnish Institute for Health and Welfare \(THL\)](#)
14.30 – 15.30 **Light lunch**
15.30 – 16.30 [Rovio](#)
18.00 – 19.30 [Nokka Restaurant](#)
Dinner

April 13th: Wednesday

Helsinki – Espoo – Belgrade

PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ

10.00 – 11.30 [Maria 01 campus](#)

11.30 – 12.00 **Sectoral meetings at Maria01**

Savage Game Studios and Helsinki Games Capital

Disior

Enabler

12.00 – 13.30 [Aalto University](#)

13.45 – 15.00 [Fat Lizard Restaurant and Bar](#)

Lunch

INFORMACIJE O PRTLJAGU

Napomena: Sastanak grupe planiran je za 04:15 časova na terminalu 2 aerodroma Nikola Tesla (mapa na slici 1), kako bi imali dovoljno vremena za čekiranje.

PRTLJAG: Jedan komad prtljaga koji se predaje pri čekiranju. Maksimalna dozvoljena težina 23 kg.

***VAŽNO:**

- doplata za dodatni komad prtljaga do 158 cm, a težine do 23 kg, je 70€
- doplata za prekoračenje limita 50€

***RUČNI PRTLJAG** (jedan komad ručnog prtljaga unosi se u kabinu):

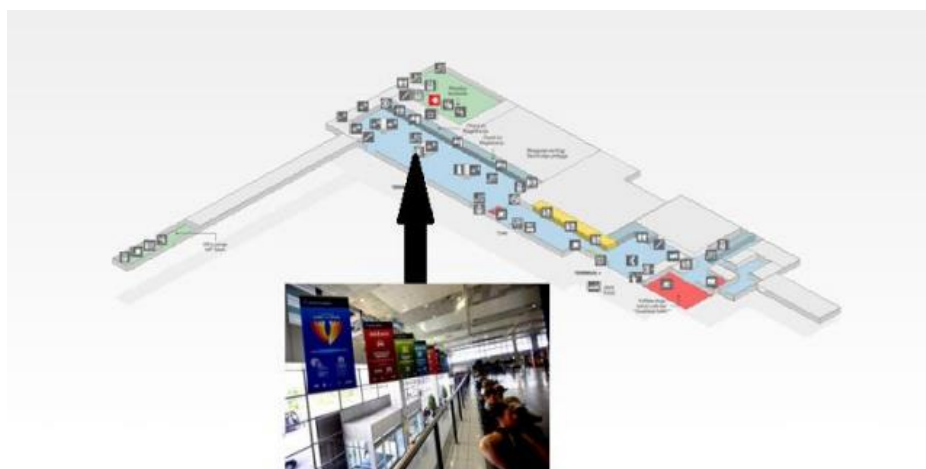
- ranac, mala torba ili kofer
- maksimalna dimenzija prtljaga: 55 cm x 40 cm x 23 cm
- maksimalna dozvoljena težina: 8 kg

***DODATNI RUČNI PRTLJAG** (jedan komad dodatnog ručnog prtljaga unosi se u kabinu):

- tašna ili torba za laptop, futrola za dokumenta ili akten tašna, mali ranac
- dodatni mali komad prtljaga ili predmet koji može da se smesti ispod sedišta
- maksimalna dozvoljena težina: 4 kg

*Posebni uslovi primenjuju se na prevoz tečnosti i drugih artikala Sve tečnosti, gelove i aerosole možete poneti u ručnom prtljagu samo ukoliko su upakovani u providnu kesu veličine 20 x 20 cm sa zatvaračem. Maksimalna zapremina pojedinačnog pakovanja tečnosti može biti do 100 ml, a maksimalna ukupna dozvoljena količina u ručnom prtljagu iznosi 1.000 ml po putniku.

Slika 1: Mapa terminala 2, Aerodrom Nikola Tesla

INFORMACIJE O SASTANCIMA

Prijem u Ambasadi Republike Srbije u Finskoj

Učesnici: *Saša Obradović, Srpski ambasador u Finskoj*

Mesto: Kulosaarentie 36, Helsinki

Business Finland

Business Finland is the Finnish innovation funding, trade, investment, and travel promotion organization headquartered in Helsinki. It is fully owned by the Finnish Government. The organization employs 760 specialists at 40 foreign locations and 16 offices in Finland.

Business Finland is a public-sector operator and part of the Team Finland network. The organization helps customer companies grow and succeed globally, develop solutions for the future and renew their business operations boldly. They promote collaboration between companies and research groups so that new endeavors can develop into international business ecosystems. Business Finland is developing Finland into the most attractive and competitive innovation environment and the most enticing investment and travel destination in the world.

Učesnici: *Mr. Heikki Uusi-Honko, Head, International Networks - EU Collaboration*
Ms. Kaija Laitinen, Senior Advisor, Invest in Finland
Mr. Kari Ingberg, Business Coach

Finnish Industry Investment Ltd (Tesi)

Tesi (officially Finnish Industry Investment Ltd) – is a state-owned investment company investing in venture capital and private equity funds and directly in growth companies. They make investments on the same terms and return expectations together with private investors. The organization shares financial risk, accelerate international growth, and believe in active ownership.

Tesi wants Finnish expertise, perseverance, and a creative passion to produce solutions to global challenges. As an investor, Tesi is financing and co-developing these sustainable solutions.

Učesnici: *Mr. Juha Lehtola, Director, Venture Capital*

The Finnish Innovation Fund (SITRA)

Sitra (officially The Finnish Innovation Fund) is an accountable and independent future-oriented fund that is influential nationally and internationally and acts as a think tank, promoter of experiments and operating models, and a catalyst for cooperation. In being accountable to Parliament, future-oriented work is funded with returns on investments based on endowment capital received originally at the behest of Parliament. Organization work focuses on three themes: finding solutions to the ecological sustainability crisis, promoting a fair data economy, and strengthening democracy and participation. Future-oriented work of the Sitra will be based on foresight and societal training that aim at increasing future knowledge, future-oriented thinking, capacity for change, and cooperation.

Učesnici: *Ms. Laura Halenius, Project Director*
Ms. Meeri Toivanen, Specialist
Mr. Heikki Aura, Leading Specialist
Ms. Katri Korhonen, Specialist

Demola Global

Demola Global helps businesses to explore future impacts and driving forces to build future-proof and actionable growth and commercialization strategies. In the modern world, researchers, entrepreneurs, industry, and ecosystems need proactive skills and culture to be looking forward. Demola builds global teams of the most talented and motivated university students to explore global markets, consumer behavior, and megatrends. Since 2011, Demola has co-created with over 5000 teams and had participants from over 1100 universities around the world.

The organization uses the insights and know-how to create a competitive advantage for our corporate clients, and startups and scale-ups participating in our programs. Since 2011, Demola has worked with more than 2,500 companies, governments, and international institutions to make industry-academia collaboration, growth-oriented thinking, and strategic foresight permanent ways of thinking.

Učesnici: *Mr. Ville Kairamo, CEO*

Jätkäsaari Mobility Lab

Jätkäsaari Mobility Lab represents Helsinki's testbed for smart mobility. It brings together an ecosystem of public, private and research stakeholders to boost the exchange of ideas and collaboration. They support innovation and business development by enabling testing and piloting in an urban environment, while working with a strong network of partners and creators as well as investing in smart infrastructure that helps great pilots become bigger solutions.

Učesnici: *Mr. Kostianen Juho, Project Manager*

Urban Tech Helsinki

Urban Tech Helsinki is an incubator for clean and sustainable urban solutions. The organization helps turn your business idea into a growth-oriented startup that focuses on solving the challenges of modern cities. The goal is to turn fresh innovations into successful, international business. Urban Tech Helsinki is a part of the vibrant Helsinki startup ecosystem, with corporate and investor partners in search of sustainable urban solutions.

Učesnici: *Ms. Kaisa Ahonen, Urban Tech Helsinki Project Manager*

Finnish Business Angel Network (FIBAN)

FIBAN is a non-profit association of private investors on a mission to inspire private investments. Its three main activities consist of matchmaking of startups and investors, sharing of best practices, and representing the interest of private investors. The vision is to become the world's leading private investors network and make Finland the best country in the world for growth-

company investing.

Učesnici: *Ms. Annukka Mickelsson, Chair of the Board*
Ms. Johanna Ahtiainen, Training and Development Manager

NewCo Helsinki

NewCo Helsinki is a City of Helsinki service that aims to help new businesses and startups succeed. It provides comprehensive basic information, trainings, events, and personal coaching for developing business to both new companies and companies that have been operating for up to five years. NewCo Accelerator provides long-term support and coaching for early stage startups. Their teams of experts offer cost-free advice and coaching in many languages across all business sectors.

Učesnici: *Mr. Seppälä Teemu, Soft Landing Advisory for Foreign Startu*

Health Incubator Helsinki (HIH)

HIH is a unique three-year incubator program for research-based health sector teams and startups. The program was initiated in 2019 by the City of Helsinki and the University of Helsinki to drive the transformation of health innovation, research findings and expertise into international business, and to attract new talent and companies to Helsinki, Finland. Health Incubator Helsinki, provided in partnership with Health Capital Helsinki, is embedded in a wider collaborative health ecosystem spanning the Helsinki capital region and it is supported by a broad network of healthcare industry experts, entrepreneurs and investors.

Učesnici: *Mr. Christian Lardot, Incubator Leader*

Terkko Hub

Terkko Health Hub is a startup community, a co-working space, and an event venue focusing on health and life sciences entrepreneurship. The mission is to promote a new form of collaboration between entrepreneurship, research, and healthcare and offer a helping hand to make our startups grow and flourish.

Učesnici: *Ms. Iiro Uotila, General Manager*

Forum Virium

Forum Virium Helsinki is the City of Helsinki innovation company. It co-creates urban futures with companies, universities, other public sector organizations and Helsinki residents. Forum Virium Helsinki's mission is to make Helsinki the most functional smart city in the world.

Učesnici: *Mr. Peeter Lange, Project Manager*

The Ministry of Economic Affairs and Employment – Innovation and Skills and The Ministry for Foreign Affairs

The Ministry of Economic Affairs and Employment creates the conditions for economically, socially and ecologically sustainable growth. The Ministry is responsible for the operating environment underpinning entrepreneurship and innovation, securing the functioning of the labor market and workers' employability, as well as for regional development. Implementation of the energy policy and integration of immigrants are also the Ministry's responsibility.

The Ministry for Foreign Affairs concentrates on foreign and security policy, trade policy and development policy as well as on significant foreign policy issues and international relations in general. The Ministry also assists other branches of government in the coordination of international affairs.

Učesnici: *Ms. Maija Lönnqvist, Director of Unit, Skills, Innovation and Renewal*
Mr. Lasse Laitinen, Senior Specialist
Ms. Mika Pikkarainen, Ministerial Adviser
Mr. Stefan Lindström, Ambassador - Digitalization and new technologies

The Ministry of Transport and Communications

The Ministry of Transport and Communications is responsible for the provision of safe and secure transport and communications connections and services. It also enables the use of new digital services. The aim is to create a favorable operating environment for the services and new business models.

Učesnici: *Ms. Saara Reinimäki, Director of Unit*
Mr. Atte Riihelä, Senior Specialist
Ms. Aino Sipari, Senior Specialist

ITS Finland

The Intelligent Transport Network - ITS Finland is a co-operation forum that brings together representatives of the state, cities, research and educational institutions and the business world on a broad basis to promote the digitalization of the transport sector. The goal is to build a smooth, safe and environmentally friendly future.

Učesnici: *Mr. Marko Forsblom, CEO, ITS Finland*

Social and Health Data Permit Authority (Findata)

Findata is the data permit authority for the social and health care sector and is under the performance guidance of the Ministry of Social Affairs and Health. It has a Ministry-appointed director for the organization as well as a Ministry-appointed steering group. The task is to provide guidance, grant permits for the secondary use of social and health data and to ensure that data subject to a permit is combined and disclosed in a secure manner.

Učesnici: *Mr. Heikki Lanu, IT specialist*
Ms. Maarit Ala-Mononen, Executive assistant
Mr. Juha Rumpunen, Development Manager

Finnish Institute for Health and Welfare (THL)

THL studies, monitors, and develops measures to promote the well-being and health of the population in Finland. The organization gathers and produces information based on research and registers data. Also, they provide expertise and solutions to support decision-making.

THL is one of Finland's most internationally networked research organizations. They provide expertise and solutions to support decision-making and serve various parties: the government, municipal and provincial decision-makers, actors in the social welfare and health sector, organizations, the research community, and the public.

Učesnici: *Ms. Johanna Seppänen, Manager*

Rovio

Established in 2003, Rovio has been making smash hit games and entertainment for over 16 years. Rovio is part of a rich heritage of tech and gaming in the Nordics, with the Finnish mobile gaming industry alone reaching €2.1 billion in revenue in 2018.

Učesnici: *Ms. Lotta Backlund, Head of Communications and PR*
Mr. Sandro Kvlividze, Design Lead

Maria 01 campus

Maria 01 is a community-driven initiative funded in 2016 and co-owned by the City of Helsinki, Startup Foundation, and Helsinki Enterprise Agency. It operates as a not-for-profit organization that provides a grounded working model looking after its members' interests.

Maria 01 has positioned itself as one of the leading startup operators in the Nordic region and its vision is to be the most impactful startup campus in Europe.

Učesnici: *Mr. Ville Simola, CEO*
Ms. Paramartha Narendradhipa, Events and Production Manager

Savage Game Studios / Helsinki Games Capital

Savage Game Studios aims to become a premier shooter developer. The mission is to amass a stellar list of third-person games over the next 10 years by focusing on building a shooter core that teams can fork and build from.

Helsinki Games Capital (HGC) is a non-profit association that supports the capital area game industry's community, operations and culture. HGC is a neutral community for us all to come together and focus our separate efforts to create a real impact by improving the games ecosystem.

Učesnici: *Mr. Gabriele Aimone, Director of People & Operations*

Disior

The story of Disior™ starts back in 2016 when they decided to re-purpose a software used in mobile phone development after seeing the potential benefits it could have in medicine. As a result of years of working together with medical doctors, researchers and professors, Disior™ has developed tools which maximize the benefit of today's 3D medical images for better diagnostics and treatment planning.

Učesnici: *Ms. Anna-Maria Henell, CEO & Founder*

Enabler

Enabler creates a more sustainable future by making eMobility more accessible with an API-first electric vehicle charging platform. Enabler's cloud-native & cost-efficient platform with custom APIs enables you to control, manage and scale your EV charging business and provide a better user experience.

Učesnici: *Mr. Juha Stenberg, CEO & Co-founder*

Aalto University

Aalto Innovation Services manages commercialization of inventions, intellectual property and technology transfer at Aalto University. The aim is to convert research results to positive societal impact through commercialization and successful technology transfers.

Učesnici: *Mr. Erho Tomi, Head of Innovation Ecosystem Services*

INFORMACIJE O DRESS CODE-U, COVID-19 RESTRIKCIJAMA, VREMENSKOJ PROGNOZI, VALUTI

Dress code

U državnim institucijama se očekuje biznis dress code. Stručne i univerzitetske adrese ne zahtevaju biznis kod oblačenja, ali neće imati ništa protiv kad se pojavite poslovno odeveni.

Kovid restrikcije

Kovid restrikcije su trenutno ukinute, ali se nošenje maski snažno preporučuje. Broj hospitalizovanih i umrlih u Helsinkiju na dnevnom nivou najviši od početka pandemije. Savet je da se u svaku instituciju ulazi sa maskama na licu.

Vremenska prognoza

Za vreme posete, očekivana temperatura je do 5 stepeni, uz napomenu da je subjektivni osećaj temperature ispod nule.

Očekivana temperatura po danima:

Nedelja 10. April	Ponedeljak 11. April	Utorak 12. April	Sreda 13. April
			
Susnežica, umeren vetar	Umereno oblačno, umeren do jak	Slaba kiša, slab vetar	Umereno oblačno, slab vetar
4° 0°	5° 1°	4° 1°	6° -1°
ws 5.8 m/s wd S UV 0.8	ws 8.3 m/s wd S UV 3.5	ws 4.3 m/s wd SW UV 2	ws 4.1 m/s wd W UV 3

Valuta

Finska marka je bila valuta Finske od 1860. do 28. februara 2002. Marku je u upotrebi zamenio evro (€), koji se pojavio u cirkulaciji od 1. januara 2002.

INFORMACIJE O FINSKOJ

Finska, zvanično Finska Republika (fin. Suomen tasavalta, šved. Republiken Finland) je nordijska država u severnoj Evropi, ograničena Baltičkim morem na jugozapadu, Finskim zalivom na jugoistoku i Botnijskim zalivom na zapadu. Finska se graniči sa Švedskom, Norveškom i Rusijom. Olandska ostrva, na jugozapadnoj obali, nalaze se pod Finskom upravom i imaju neki vid veće autonomije.

Prostor Finske je pojas zemlje, u kome se Skandinavsko poluostrvo graniči sa velikom Ruskom ravnicom, zapadni sa istočnim svetom, Arktik i Baltik. Nazivaju je još i zemljom jezera i šuma, više od dve trećine površine je pod šumama, a ima 187.888 jezera većih od 500 m². Ima izlaz na Baltičko more, zapljuskuju je Finski zaliv i Botnijski zaliv. Najveći i glavni grad je Helsinki.

Sa 5.183.545 (2002. god.) stanovnika ima prosečnu gustinu od 15 stanovnika na km² što je čini jednom od najređe naseljenih zemalja u Evropi.

Finska je republika sa demokratskim i parlamentarnim oblikom vlasti. Vlast je konstituisana i usvojena 17. jula 1919. godine. Na čelu Finske je predsednik izabran na šestogodišnji mandat direktnim glasanjem. Kabinet je izabran od strane predsednika i odobren od parlamenta na čijem čelu je premijer. Finski parlament je jedinstveno telo poznato kao eduskunta. Njenih 200 članova je narod izabrao na četiri godine. Izvršna vlast u provincijama pripada guverneru koji je izabran od strane predsednika države. U Anvenaamu koji ima autonomiju provincijsko veće se bira od strane stanovnika, provincijski saveet bira izvršni saveet koji deli moć sa guvernerom. Lokalni sudski sistem je podeljen na opštinske sudove u gradovima i distriktne sudove u ruralnim sredinama. Apelacioni sudovi su smešteni u Abu, Vaasi, Kupiu, Kuovilu, Rovaniemu i Helsinkiju. Vrhovni sud čije je sedište u Helsinkiju je glavni sud za civilne i kriminalne slučajeve.

Geografija

Glavni grad	Helsinki
Sedište Vlade	Helsinki
Zvaničan naziv	Finska Republika
Pozivni broj	+358
Službeni jezik	finski, švedski
Oblik države	Republika
Vremenska zona	EET (UTC+2)

Klima

Finskom vladaju okeanska i severna klima. Jedna od istaknutijih posledica položaja Finske na severnom kraju zemljine kugle je velika razlika između godišnjih doba. Klimu obeležavaju hladne zime i umereno topla leta. Prosečna godišnja temperatura u glavnom gradu Helsinkiju iznosi 5,3 stepena Celzijusa. Najviša dnevna temperatura u južnoj Finskoj leti se može popeti i do 30 stepeni. U zimskim mesecima, naročito u januaru i februaru temperature od -20°C nisu neuobičajene. Na udaljenom severnom delu, iznad arktičkog pojasa, sunce ne zalazi oko 73 dana, stvarajući na taj način bele letnje noći. U istom tom delu, u zimskim mesecima, sunce se ne diže iznad horizonta 51 dan, što stvara polarnu noć, kaamos na finskom.

Privreda

Sredinom 20. veka privreda Finske bila je daleko od ekonomije zasnovane na znanju. Finska ekonomija 70-ih godina bila je primarno zasnovana na prirodnim resursima, da bi pedeset godina kasnije, u izveštaju Evropskog indeksa inovativnosti iz 2020. godine bila svrstana u kategoriju lidera inovacija uz 152% proseka Evropske unije. Privreda Finske prvobitno je bila zasnovana na njenom najvažnijem prirodnom resursu - šumama. Krajem 19. veka zemlja je bila orjentisana na proizvodnju rezane drvene građe, a sedamdeset godina kasnije i na razvoj celuloze, papira i pilanske prerade drveta. Tako je početkom šezdesetih godina prošlog veka finska ekonomija dobijala približno dve trećine izvoznih prihoda od prerađenih drvenih proizvoda. Od 80-ih godina, privreda se razvija u postindustrijsko uslužno društvo, pa se umesto prvobitne proizvodnje dobara usredsređuje na usluge, poput zdravstvenih. Međutim, privredni razvitak zemlje zaustavljen je recesijom 90-ih godina, te je Finska bila primorana da smanji većinu svojih troškova - osim onih za obrazovanje, istraživanje i razvoj i inovacije. U tom smislu je jedna od najvažnijih odluka za dalji razvoj sektora za informaciono-komunikacione tehnologije bila uvećanje izdvajanja novca za istraživanje i razvoj 1996. godine, kada je Vlada donela odluku o njegovom povećanju za 250 miliona evra. Ovo je značilo povećanje od oko 25% u državnom godišnjem izdvajanju za istraživanje i razvoj.

Iako je temelj za razvoj IKT sektora postavljen još u 20. veku, njegov značajniji napredak vidljiv je od 2000. godine. Liberalizacija svetskih telekomunikacionih operatera i trgovine, zajedno sa novim standardom mobilne komunikacije, jedni su od ključnih procesa za razvoj ovog sektora. Širenje IKT oblasti potpomognuto je i zahvaljujući telekomunikacionoj firmi Nokia. O supersili komunikacione tehnologije govori podatak Svetske banke da je u 2003. godini ova kompanija činila čak dve trećine ukupnog prometa IKT proizvodnje i usluga u Finskoj. Tako je već početkom 2000-ih Finska bila jedna od najinovativnijih zemalja sveta. Inovaciona politika je jedan od glavnih elemenata javne politike Finske, izgrađena na modelu decentralizovane primene. Ključ njenog uspeha je u saradnji, ali i delegiranju implementacije inovacionih politika od strane Vlade ka mreži ekspertske organizacije na nacionalnom i regionalnom nivou, kao što su univerziteti i istraživačke organizacije.

Uspešne primene različitih politika - industrijske i inovacione, obrazovne, kao i opšti trend ka liberalizaciji i deregulaciji tržišta, doprineli su razvoju finske ekonomije znanja tokom poslednjih nekoliko decenija. Većina ključnih političkih odluka, u pomenutim oblastima, doneta je sredinom šezdesetih godina prošlog veka. Štaviše, razvoj obrazovanja, istraživanja, tehnologija i inovacija bio je „nacionalni projekat” pod pokroviteljstvom Saveta za nauku i tehnologiju. Ulaganje u obrazovanje je osnova inovacionog ekosistema, a finski sistem to čini od njene nezavisnosti. Već 90-ih godina prošlog veka finsko ulaganje u obrazovanje bilo je jedno od najviših u odnosu na zemlje članice OECD. Poređenja radi, investiranje u obrazovanje 1995. godine činilo je 6,3% BDP-a Finske, dok je Kanada izdvajala 6,7% BDP-a. Pored ovih, sprovedeno je još nekoliko promena u cilju unapređenja obrazovanja Finske. Jedna od njih se ogleda u školovanju kompetentnih nastavnika koji moraju biti visoko obrazovani, a nastavne pripreme se odvijaju na istraživačkim institutima, čime se povećava ugled profesije. Takođe, obrazovanje je dostupno svima, a obrazovne ustanove stekle su veću autonomiju prelaskom ovlašćenja sa ministarstva na lokalne škole. Kao rezultat ovakvog obrazovnog programa, Finska postiže najbolje rezultate u Programu za međunarodno ocenjivanje učenika (PISA). Tako finski petnaestogodišnjaci od početka testiranja, 2000. godine, ostvaruju natprosečne rezultate u sve tri kategorije ocenjivanja – čitalačkoj, matematičkoj i naučnoj pismenosti.

Inovaciona politika je jedan od glavnih elemenata javne politike Finske, izgrađena na modelu

decentralizovane primene. Ključ njenog uspeha je u saradnji, ali i delegiranju implementacije inovacionih politika od strane Vlade ka mreži ekspertskih organizacija na nacionalnom i regionalnom nivou, kao što su univerziteti i istraživačke organizacije. U tom smislu, pored Vlade i Parlamenta velika uloga pripala je:

- Savetu za nauku i tehnologiju, koji je savetodavno telo Vlade u pitanjima koja se odnose na nauku, tehnologiju i inovacione politike.
- Finskoj akademiji, koja radi na unapređivanju naučnih istraživanja, razvijanju međunarodne istraživačke saradnje i služi kao stručno telo za politike u oblasti nauke.
- Finskoj nacionalnoj tehnološkoj agenciji – Tekes, koja za cilj imada promoviše tehnološka istraživanja i razvoj i saradnju kompanija, univerziteta i istraživačkih instituta u Finskoj, kao i na međunarodnom planu.
- Nacionalnom fondu za istraživanje i razvoj – Sitra, koji posebno radi za implementaciji projekata koji doprinose efikasnijem korišćenju resursa, podizanju standarda istraživanja i obrazovanja. Jedna od prvih investicija Sitre bila je nabavka superračunara i besplatno stavljanje njihovih kapaciteta na raspolaganje univerzitetima i istraživačkim institutima.
- Univerzitetima. Finska ima 35 univerziteta (13 univerziteta i 22 univerziteta primenjenih nauka), a razvoj univerzitetskog sistema doživeo je ekspanziju od 1960-ih do 1980-ih godina i kao i povećanjem nezavisnosti obrazovnog sektora od sredine 1980-ih godina.
- Centru za tehničko istraživanje Finske – VTT, koji je stručna organizacija za razvoj tehnologija u cilju poboljšanja konkurentnosti preduzeća.

Finskom rezolucijom iz 2013. godine predviđena je i sveobuhvatna reforma državnih istraživačkih instituta i finansiranja istraživanja^{xxvi}. Reforma je nastojala da istraživačke institute organizuje u veće i efikasnije entitete, kao i da obezbedi novi model za finansiranje istraživanja. Nakon ovoga, uočen je i trend u većem ulaganju u istraživanje i razvoj od 2016. do 2020. godine. Na primer, ulaganje u istraživanje i razvoj 2016. godine činilo je 2,72% BDP-a, dok je ukupno povećanje u periodu između 2016. i 2019. godine iznosilo nešto manje od 800 miliona evra.

Početak devedesetih godina, povezanost akademije i privrede stekla je veću političku važnost u Finskoj. Univerziteti su podsticani da ojačaju svoje odnose sa privredom i drugim korisnicima znanja i da pojačaju eksploataciju rezultata istraživanja. Koliki je značaj povezanosti firmi i univerziteta može se videti iz istraživanja sprovedenog 1989. godine, u kome se navodi da se već tada čak 24% firmi izjasnilo da je saradnja sa domaćim univerzitetima i istraživačkim institutima bila važan izvor inovativnih ideja za firme. Dalje podsticanje saradnje akademije i privrede rezultiralo je stvaranjem finških strateških centara za nauku, tehnologiju i inovacije 2006. godine, a osnovni cilj ovog projekta bio je da se industriji obezbede rešenja zasnovana na nauci. Anketno istraživanje Statistics Finland pokazuje da je u periodu od 2016. do 2018. godine 23% preduzeća imalo saradnju sa istraživačkim organizacijama, a 15% preduzeća inovacionu saradnju sa istraživačkim organizacijama. Saradnju sa univerzitetima prijavilo je 16% preduzeća, dok je 15% njih imalo saradnju sa univerzitetima primenjenih nauka i 11% sa istraživačkim institutima. Konkretni primer podsticanja saradnje među sektorima je Program za poslovnu Finsku iz 2017. godine, kao skup programa koji nastoje da osiguraju saradnju između javnog i privatnog sektora. Godišnja ulaganja u ovaj program su između 50 i 100 miliona evra. Takođe, 2017. godine pokrenut je program pod nazivom Reforma poslovne Finske, koji ima za cilj da spoji Nacionalnu agenciju za inovacije i Finpro, javnu organizaciju koja se bavi promocijom turizma i izvoza, kako bi se stvorio okvir za pružanje finansijske podrške inovirajućim organizacijama.

Strateška orijentacija države kao inovacijama potvrđena je i ključnim strateškim dokumentima

finske Vlade. Prva je strategija Inkluzivna i kompetitivna Finska koja za cilj ima održiv razvoj finske ekonomije uz poseban osvrt na ekološku održivost, podizanje nivoa ulaganja u istraživanje i razvoj na 4% BDP-a, razvoj jakog modela javno-privatnih partnerstava i razvoj nacionalne strategija iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine kako bi se pospešilo upravljanje u ovoj sferi. Druga je Strategija rasta zdravstvenog sektora za istraživanje i inovativne aktivnosti^{xxxiii} kojom Vlada nastoji da unapredi zdravstveni sektor Finske, uz razvoj prilika za njegov inovativni potencijal. Pored toga, Finska Vlada stavlja i poseban akcenat na primenu veštačke inteligencije, Pa je tako Finska prva zemlja u Evropi koje je razvila strategiju za primenu veštačke inteligencije. 2017. godine. Sa ciljem obezbeđenja osnovnog znanje kada je reč o ovom fenomenu, Univerzitet u Helsinkiju i konsultantska agencija Reaktor, pokrenuli su 2018. godine besplatan online kurs o veštačkoj inteligenciji, a postavljeni cilj bio je pohađanje kursa od strane 1% populacije. Osim što je cilj postignut ranije od planiranog, Finska danas važi i za najnapredniju zemlju u svetu po kolektivnim kompetencijama i praktičnoj primeni veštačke inteligencije.

Finska beleži i dobre performanse u oblasti električne mobilnosti. Tako u cilju smanjenja emisija gasa sa efektom staklene bašte finska Vlada od 2018. godine subvencionise kupovinu električnih vozila sa 2000 evra, a ulaganje je usmereno i na razvoj infrastrukture za njihovo korišćenje. Kao rezultat ovakve politike, između 2019. i 2020. godine, udeo električnih vozila u ukupnim registracijama vozila porastao je za skoro 11%, na 17,7%. Na kraju, važan akter inovacionog ekosistema jeste i javna uprava. Tako je Finska razvila Aurora AI program, kao mrežu javnih „pametnih“ usluga koje za svrhu imaju pripremu sektora državne uprave kako bi pružila pristup visokokvalitetnim uslugama u svakom trenutku. Godišnja ulaganja u ovaj program su između 50 i 100 miliona evra.

Tabela 1: Prikaz rezultata Finske na indeksima/izveštajima u oblasti digitalne ekonomije

Naziv indeksa	Rezultat Finske
Globalni indeks inovativnosti (2021)	7/132
Evropski indeks inovativnosti (2021)	Lider inovacija: 151% EU proseka
Izveštaj o globalnoj konkurentnosti (2019)	11/141
Index platformске ekonomije (2020)	10/116
Tehnološki gradovi budućnosti (2020/21)	Helsinki 13/25; Espo 24/25
Bloombergov indeks inovacija (2020)	7/60

Stanovništvo

Finci čine više od 90% populacije, a potomci Šveđana oko 5,5%. Na istoku zemlje živi oko 2.500 Saamija. Ostale etničke grupe čine manje od 1% stanovništva. Iako su Šveđani u manjini, oni imaju svoje političke partije, škole i druge institucije.

Finski i švedski su zvanični jezici. Više od 90% stanovništva govori finski dok oko 5,5% ljudi, uglavnom skoncentrisanih u obalskim krajevima, govore švedski. Saami govore Samijske jezike, koji pripadaju ugro-finskim jezicima.

Evangelistička Luteranska crkva je glavna i njoj pripada 86% populacije. Pravoslavna crkva, iako nacionalna, po broju vernika opada od Drugog svetskog rata.

Gustina stanovništva je 15 stanovnika na km², što Finsku čini jednom od najređe naseljenih

PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ

zemalja u Evropi. Više od 2/3 stanovnika je smešteno u južnim krajevima. U gradovima živi 67% stanovnika. Helsinki ima oko 551.123 stanovnika (2000. g.). To je intelektualni, proizvodni i trgovinski centar. Sledeća tri najveća grada su Espo 209.667, Tampere 193.174 i Turku 172.107, koji su takođe industrijski centri.

Kultura

Nakon osvajanja Finskih plemena od strane Šveđana domaća kultura je bila mnogo pod uticajem šveđana, koji traje i danas. Među seljacima su pevane tradicionalne epske pjesme. Radovi u drvetu i ćilimi su još uvek dekorisani tradicionalnim ukrasima i spiralnim i sličnim jednostavnim geometrijskim oblicima. Među obrazovanim preovladala je švedska kultura. Govorio se švedski jezik i uz retke izuzetke bio književni jezik. Zbog toga što je švedska umetnost i arhitektura bila iz mnogo pravaca mnoge Finske građevine i umetnički radovi odslikavaju italijanske, flemanske, nemačke i druge uticaje. U 19. veku obrazovani Finci počeli su da oživljavaju svoju nacionalnu tradiciju. U isto vreme nacionalna finska književnost nastaje na sopstvenom jeziku. Parno kupatilo koje nastaje sipanjem vode preko vrelih stena je finski izum. Finci veoma vole knjige, biblioteke i muzeje koji su sastavni deo njihove kulture. Helsinška gradska biblioteka ima oko 2,1 milion izdanja, univerzitetska 2,6 miliona i služi kao nacionalna biblioteka. Finska ima 1.500 biblioteka širom zemlje.